

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi takuueläkkeitä annetun lain, kansaneläkelain 56 §:n, eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain ja vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi takuueläkkeestä annettua lakia, kansaneläkelakia, eläkkeensaajan asumistuesta annettua lakia ja vammaisetuuksista annettua lakia.

Takuueläkettä laskettaessa sen määrään vaikuttavat eläketulot otettaisiin huomioon sentin tarkkuudella. Työttömyyspäivärahan lisäpäiviltä vanhuuseläkkeelle siirtyvän takuueläkkeeseen ei tehtäisi varhennusvähenystä. Ulkomailta eläketuloa saavan henkilön takuueläkkeen määrää tarkistettaisiin kahden vuoden välein. Henkilön olisi selvitettävä oikeutensa työttömyyspäivärahan lisäpäiviin hakiessaan niiden perusteella varhennusvähenyksellä vähentämätöntä kansaneläkettä.

Eläkkeensaajan asumistuki voitaisiin maksaa vuokranantajalle vuokralaisen antaman valtuutuksen perusteella tai jos vuokralainen

toistuvasti laiminlyö vuokran maksamisen. Lisäksi ehdotetaan täsmennettäväksi eläkkeensaajan asumistukea hakevan henkilön yrittäjätoimintaan perustuvien tulojen määrittelyä. Vammaisetuuksista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lain soveltamisessa välttämätön tiedonvaihto voisi tapahtua yhteisön jäsenvaltioiden ja sosiaaliturvasopimusvaltioiden välillä sähköisesti.

Esitys liittyy valtion vuoden 2012 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Asumistuen maksamista vuokranantajalle koskevat säännökset tulisivat kuitenkin voimaan 1 päivänä marraskuuta 2012.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 NYKYTILA	3
1.1 Takuueläkkeeseen vaikuttavien tulojen ja takuueläkkeen määrän pyöristäminen	3
1.2 Työttömyyspäivärahan lisäpäivien jälkeen maksettava takuueläke	3
1.3 Takuueläkkeen määräaikaistarkistus.....	3
1.4 Selvitys oikeudesta työttömyyspäivärahan lisäpäiviin.....	4
1.5 Eläkkeensaajan asumistuen maksaminen vuokranantajalle	4
1.6 Yrittäjätoiminnasta saatu tulo eläkkeensaajan asumistuessa	5
1.7 Vammaisetuudet ja tekninen käyttöyhteys.....	5
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	5
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	6
3.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset.....	6
3.2 Vaikutukset tuensaajien asemaan.....	6
3.3 Hallinnolliset vaikutukset.....	6
4 ASIAN VALMISTELU	7
5 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	8
1 LAKIEHDOTUKSET	8
1.1 Laki takuueläkkeestä.....	8
1.2 Kansaneläkelaki	8
1.3 Laki eläkkeensaajan asumistuesta.....	8
1.4 Laki vammaisetuuksista.....	9
2 VOIMAANTULO.....	10
LAKIEHDOTUKSET	11
1. Laki takuueläkkeestä annetun lain muuttamisesta.....	11
2. Laki kansaneläkelain 56 §:n muuttamisesta	12
3. Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain muuttamisesta.....	13
4. Laki vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta.....	15
LIITE	17
RINNAKKAISTEKSTIT	17
1. Laki takuueläkkeestä annetun lain muuttamisesta.....	17
3. Laki eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain muuttamisesta.....	19
4. Laki vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta.....	21

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila**1.1 Takuueläkkeeseen vaikuttavien tulojen ja takuueläkkeen määrän pyöristäminen**

Takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 34 §:n 1 momentin mukaan takuueläkkeen määrään vaikuttavien vuotuisten tuloerien yhteismäärä pyöristetään lähimpään täyteen euroon. Käytännössä tämä vuotuisten eläketulojen pyöristäminen euron tarkkuudella on johtanut siihen, että vähentämättömään takuueläkkeeseen oikeutetulle henkilölle maksettavan takuueläkkeen ja muiden eläkkeiden yhteismäärä on voinut olla laissa säädettyä täyden takuueläkkeen määrää suurempi tai pienempi. Ero ei kuitenkaan ole suurempi kuin enintään neljä senttiä ylös- tai alaspäin. Takuueläkkeessä huomioon otettavien vuotuisten eläketulojen ja korvausten pyöristämisestä tulisi luopua, jotta kaikilla vähentämättömään takuueläkkeeseen oikeutetuilla takuueläkkeen ja huomioon otettavien eläketulojen yhteismäärä vastaisi laissa säädettyä täyden takuueläkkeen määrää.

Takuueläkkeestä annetun lain 34 §:ssä säädetään takuueläkkeeseen vaikuttavien tuloerien pyöristämisen lisäksi myös maksettavan takuueläkkeen pyöristämisestä. Maksettava takuueläke pyöristetään 34 §:n 2 momentin mukaan lähimpään senttiin. Sekä täyden takuueläkkeen määrästä että pienimmän maksettavan takuueläkkeen määrästä säädetään laissa sentin tarkkuudella. Euro-määraisten maksujen pyöristämisestä annetun lain (890/2000) mukaan tilisiirtona suoritettavat maksut maksetaan sentin tarkkuudella. Takuueläkkeestä annetussa laissa oleva maksettavan takuueläkkeen pyöristämissääntö tulisi kumota tarpeettomana.

1.2 Työttömyyspäivärahan lisäpäivien jälkeen maksettava takuueläke

Jos henkilölle myönnetään takuueläke ennen kuin hän on täyttänyt 65 vuotta, eläkettä vähennetään takuueläkkeestä annetun lain 8 §:n mukaan 0,4 prosenttia jokaiselta

65 ikävuotta edeltävältä kuukaudelta. Tätä varhennusvähennystä ei kuitenkaan tehdä takuueläkkeeseen, jos takuueläkkeen hakija saa takuueläkkeestä annetun lain 7 §:n 1 momentin 2—6 kohdan mukaista työkyvyttömyys-, työttömyys- tai tapaturmaeläkettä taikka korvausta tai jos takuueläke myönnetään maa-hanmuuttajalle mainitun 7 §:n 2 momentin perusteella.

Kansaneläkelain (568/2007) 11 §:n mukaan henkilöllä on oikeus saada vanhuuseläke vähentämättömänä täyttäessään 62 vuotta, jos hän saa silloin työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain (1290/2002) 6 luvun 9 §:n 2 tai 3 momentin perusteella eli on niin sanotussa työttömyysputkessa. Työntekijän eläkelain (395/2006) 12 §:n 3 momentissa säädetään vastaavasti työeläkettä saavan oikeudesta vähentämättömään vanhuuseläkkeeseen. Tällainen varhennusvähennyksellä vähentämätön vanhuuseläke voidaan myöntää eläkkeen hakemista seuraavan kuukauden alusta.

Jos työttömyyspäivärahan lisäpäivillä oleva henkilö jää vanhuuseläkkeelle 62-vuotiaana ja hakee samalla myös takuueläkettä, vanhuuseläke maksetaan vähentämättömänä, mutta takuueläkkeeseen tehdään varhennusvähennys. Takuueläkkeeseen tehtävä varhennusvähennys on yhteensä 14,4 prosenttia, jos eläke alkaa silloin, kun henkilö täyttää 62 vuotta. Työttömyyspäivärahan lisäpäivjärjestelmä tulee jatkossa kokonaan korvaamaan ennen vuotta 1950 syntyneitä koskevan työttömyyseläkejärjestelmän. Työttömyyseläkkeellä olevan takuueläkkeeseen ei tehdä varhennusvähennystä. Siksi olisi perusteltua, ettei myöskään lisäpäiviltä vanhuuseläkkeelle siirtyvän takuueläkkeeseen tehtäisi varhennusvähennystä.

1.3 Takuueläkkeen määräaikaistarkistus

Takuueläkkeestä annetun lain mukaan takuueläke tarkistetaan, kun takuueläkkeen saajalle myönnetään takuueläkkeen määrään vaikuttava eläke tai korvaus tai tällaisessa eläkkeessä tai korvauksessa tapahtuu muu kuin indeksitarkistuksesta aiheutuva muutos.

Maahanmuuttajalle myönnettyä takuueläkettä tarkistetaan lisäksi määräajoin. Määräaikais-tarkistus tehdään, kun takuueläkkeen alkamisesta tai sen edellisestä tarkistamisesta on kulu-nut kaksi vuotta.

Muiden kuin maahanmuuttajien osalta ta-kuueläkkeestä annetussa laissa ei ole sään-nöstä määräajoin tehtävästä takuueläkkeen tarkistamisesta. Maahanmuuttajien osalta määräaikaistarkistus on peräisin maahan-muuttajan erityistuesta annetusta laista (1192/2002). Myös muiden kuin maahan-muuttajien ulkomailta saamat eläkkeet ja korvaukset vaikuttavat takuueläkkeen mää-rään. Niiden määrä voi esimerkiksi valuutta-kurssien muutoksen johdosta vaihdella usein. Ulkomaan eläkkeen myöntämisestä tai sen määrän muuttumisesta ei tule tietoa Kansaneläkelaitokselle automaattisesti.

Takuueläkkeen usein toistuva tarkistami-nen vähäisten valuuttakurssimuutosten perus-teella ei ole tarkoituksenmukaista. Takuu-eläkkeeseen tulisi kuitenkin tehdä määräai-kaistarkistus kahden vuoden välein silloin, kun henkilö saa ulkomailta takuueläkkeen määrään vaikuttavaa eläkettä tai korvausta. Määräaikaistarkistus koskisi kaikkia ulko-maan eläkettä saavia. Erityisestä maahan-muuttajia koskevasta takuueläkkeen määrä-aikaistarkistuksesta tulisi samalla luopua.

1.4 Selvitys oikeudesta työttömyyspäivä-rahan lisäpäiviin

Kansaneläkelaisissa ei ole säännöstä, joka velvoittaisi hakijaa ilmoittamaan oikeudes-taan työttömyyspäivärahan lisäpäiviin. Työn-tekijän eläkelain täytäntöönpanosta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (874/2006) täl-lainen ilmoittamisvelvollisuus on asetettu henkilölle, joka hakee lisäpäivien perusteella työeläkelakien mukaista varhennusvähen-nyksellä vähentämätöntä vanhuuseläkettä. Työeläkettä hakevan tulee selvittää työttö-myyskassan tai Kansaneläkelaitoksen anta-malla todistuksella oikeutensa työttömyys-päivärahan lisäpäiviin.

Tiedoista, jotka kansaneläkettä hakevan tu-lee antaa, säädetään kansaneläkelaisissa. La-kiin tulisi ottaa säännös, joka velvoittaisi vanhuuseläkettä hakevan ilmoittamaan oi-keudestaan työttömyyspäivärahan lisäpäiviin,

jos hän hakee kansaneläkelain 11 §:n mu-kaista varhennusvähennyksellä vähentämä-töntä vanhuuseläkettä. Menettely olisi vas-taava kuin työeläkejärjestelmässä.

1.5 Eläkkeensaajan asumistuen maksa-minen vuokranantajalle

Eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) mukainen eläkkeensaajan asu-mistuki maksetaan kuukausittain tuensaajan ilmoittamalle kotimaisen rahalaitoksen tilille. Erityisestä syystä tuki voidaan maksaa tuen-saajalle myös muullakin tavalla. Jos tuensaa-ja on kuollut, tuki maksetaan leskelle, pesän-selvittäjälle tai kuolinpesän osakkaiden val-tuutuksella pesän edustajalle.

Kansaneläkelaitoksen päätöksellä asumi-tuki voidaan maksaa myös tuensaajan asuin-kunnan sosiaalihuoltolain 6 §:n 1 momentis-sa tarkoitettulle toimielimelle. Tällöin edelly-tetään, että tuen maksaminen tuensaajalle vaarantaisi tuensaajan tai hänen perheen-jäsentensä toimeentulon. Kunnan toimielin ei saa vastoin tuensaajan suostumusta käyttää asumistukea muuhun tarkoitukseen kuin tu-ensaajan asumismenojen alentamiseen.

Asumistukilain (408/1975) mukainen ylei-nen asumistuki on mahdollista maksaa myös suoraan vuokranantajalle. Edellytyksenä on, että tuensaaja on jatkuvasti laiminlyönyt vuokran maksamisen. Käytännössä asumi-tuki on voitu maksaa vuokranantajalle, kun vuokrat ovat jääneet 2—3 kuukauden ajalta maksamatta. Kansaneläkelaitos maksaa asu-mistuen vuokranantajalle tämän aloitteesta kuultuaan sitä ennen vuokralaista. Vuokralai-sen aloitteesta asumistuen maksaminen vuok-ranantajalle on ollut mahdollista myös sil-loin, kun vuokranmaksussa ei ole ollut vii-västyksiä.

Eläkkeensaajan asumistuesta annetussa laissa ei ole säännöstä, joka mahdollistaisi asumistuen maksamisen suoraan vuokran-antajalle. Tämän mahdollisuuden puuttuminen on voinut käytännössä johtaa vuokrasuhteen purkamiseen vuokranmaksun laiminlyöntien perusteella. Myös eläkkeensaajan asumi-tuesta annetussa laissa pitäisi säätää mahdol-lisuudesta maksaa asumistuki vuokrananta-jalle silloin, kun vuokranmaksu laimin-lyödään toistuvasti. Säännöksen tulisi mah-

dollistaa asumistuen maksaminen vuokranantajalle myös silloin, kun vuokralainen itse haluaa ohjata tuen suoraan vuokranantajalleen.

1.6 Yrittäjätoiminnasta saatu tulo eläkkeensaajan asumistuessa

Eläkkeensaajan asumistuessa otetaan tuloina huomioon hakijan ja hakijan avio- tai avopuolison jatkuvasti tai vuosittain toistuvasti saamat ansio- ja pääomatulot lukuun ottamatta eläkkeensaajan asumistuesta annettussa laissa erikseen etuoikeutetuiksi tuloiksi säädettyjä tuloja. Henkilön yrittäjätoiminnasta saamien tulojen huomioon ottamisesta säädetään eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 12 §:n 2 momentin 1 kohdassa. Eläkkeensaajan asumistuessa tuensaajan yrittäjänä tai apurahansaajana saamana tulona otetaan huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukainen vahvistettu työtulo. Tätä työtuloa ei kuitenkaan vahvisteta henkilölle, joka ei mainittujen lakien mukaan ole velvollinen ottamaan yrittäjän eläkevakuutusta. Vakuuttamisvelvollisuus ei koske eläkkeellä olevia henkilöitä.

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta on yksittäisissä ratkaisuisissaan eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain 12 §:n voimassa olevan sanamuodon perusteella todennut, että eläkettä saavan henkilön omasta yrittäjätoiminnastaan saamaa tuloa ei vahvistetun työtulon puuttuessa voi ottaa huomioon eläkkeensaajan asumistukea määrättäessä. Eläkkeellä olevan henkilön yrittäjätoiminnasta saamaa tuloa ei kuitenkaan tulisi jättää kokonaan huomioon ottamatta asumistukea määrättäessä. Lakia tulisi muuttaa siten, että yrittäjätoiminnan tuloina voitaisiin ottaa huomioon edellä mainittujen eläkelakien mukainen vakuuttamisen alarajan suuruinen työtulo, jollei hakija itse esitä muuta selvitystä yrittäjätoimintansa tuloista.

1.7 Vammaisetuudet ja tekninen käytöyhteys

Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004, jäljempänä perusasetus, voimaantuloon liittyen

yhteisön jäsenvaltioiden on asteittain siirrettävä käyttämään sähköistä tiedonvaihtoa siirrettäessä sosiaaliturvalainsäädännön toimeenpanossa välttämättömiä tietoja jäsenvaltioiden välillä. Kansaneläkelaitos toimii Suomessa yhteispisteenä, jonka kautta tiedot välitetään Suomesta muihin jäsenvaltioihin ja niistä Suomessa sosiaaliturvaa toimeenpaneville viranomaiselle ja laitoksille. Tarvittavat muutokset kansalliseen lainsäädäntöön tulee tehdä kahden vuoden kuluessa perusasetuksen voimaantulosta eli 1 päivään toukokuuta 2012 mennessä. Kansaneläkelakiin ja työeläkelakeihin tehtiin perusasetuksen voimaantulon yhteydessä muutokset, jotka mahdollistavat eläkkeiden toimeenpanossa välttämättömien tietojen siirtämisen teknistä käyttöyhteyttä käyttäen jäsenvaltioiden välillä. Sähköinen tiedonvaihto tehtiin mahdolliseksi myös sovellettaessa sosiaaliturvasopimuksia.

Vammaisetuuksista annetun lain (570/2007) 12 §:n mukaan Kansaneläkelaitoksen maksamaa vammaistukea ja hoitotukea vähentävät ulkomailta maksettavat vammais- ja hoitotukiin rinnastuvat etuudet sekä 12 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja korvauksia vastaavat ulkomailta maksettavat korvaukset. Vammaisetuuksien myöntämisessä tarvitaan siten tietoja ulkomailta maksettavista etuuksista. Vammaisetuuksista annetussa laissa ei ole perusasetuksen edellyttämiä säännöksiä, jotka mahdollistaisivat sähköisen tiedonvaihdon.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on selkeyttää Kansaneläkelaitoksen toimeenpanemaa etuuslainsäädäntöä tarkentamalla yksittäisiä säännöksiä.

Takuueläkkeeseen vaikuttavat eläketulot ehdotetaan otettaviksi huomioon sentin tarkkuudella. Samalla muutettaisiin takuueläkkeestä annettua lakia siten, että takuueläkkeeseen ei tehdä varhennusvähennystä, kun henkilö siirtyy eläkkeelle työttömyyspäivän lisäpäiviltä. Takuueläkkeeseen tehtäisiin määräaikaistarkistus kahden vuoden välein, jos takuueläkkeen saajalle maksetaan eläkettä muualta kuin Suomesta.

Kansaneläkelakiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, että vanhuuseläkettä hakevan on työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen antamalla todistuksella selvitettävä oikeutensa työttömyyspäivärahan lisäpäiviin, jos hän 62 vuotta täytettyään hakee täyttä vanhuuseläkettä, joka alkaisi ennen 65 vuoden ikää.

Esityksessä ehdotetaan, että eläkkeensaajan asumistuki voitaisiin maksaa vuokranantajalle vuokralaisen antaman valtuutuksen perusteella tai jos vuokralainen on toistuvasti laiminlyönyt vuokran maksamisen. Samalla säädettäisiin vuokranantajan velvollisuudesta ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle vuokrasuhteen päättymisestä, jos asumistuki maksetaan suoraan vuokranantajalle. Jos vuokranantaja laiminlöisi ilmoitusvelvollisuutensa tai olisi muutoin nostonut asumistukea tietäen, ettei tuensaajalla ole siihen enää oikeutta, perusteettomasti maksettu tuki voitaisiin periä takaisin myös vuokranantajalta.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi eläkkeensaajan asumistuesta annettua lakia siten, että eläkkeellä olevan henkilön yrittäjätoiminnasta saamana tulona otettaisiin huomioon henkilön ilmoittama tulo. Jos hakija ei kuitenkaan ilmoittaisi yrittäjätulonsa määrää, hänen yrittäjätoimintaansa perustuvana tulona otettaisiin huomioon yrittäjän eläkelain tai maatalousyrittäjän eläkelain mukainen vakuuttamisen alarajan suuruinen työtulo. Säännöstä sovellettaisiin vastaavasti myös apurahansaajiin.

Vammaisetuuksista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi teknistä käyttöyhteyttä koskevat säännökset, jotka mahdollistaisivat vammaisetuuksia myönnettäessä välttämättömien tietojen siirtämisen sähköisesti yhteisön jäsenvaltioiden sekä myös sosiaaliturvasopimusvaltioiden välillä.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Valtiontaloudelliset vaikutukset

Esityksen valtiontaloudelliset vaikutukset olisivat vähäiset. Takuueläkkeen määrään vaikuttavien muiden eläketulojen huomioon ottaminen sentin tarkkuudella ei lisäisi takuueläkkeistä aiheutuvia kokonaismenoja, sillä voimassa olevasta pyörityssäännöstä

aiheutuvat maksettavien etuuksien vähäiset poikkeamat ylös- tai alaspäin ovat käytännössä kumonnet toistensa kustannusvaikutuksen. Varhennusvähennyksen poistamisen niiltä takuueläkkeensaajilta, jotka siirtyvät takuueläkkeelle työttömyyspäivärahan lisäpäiviltä, arvioidaan lisäävän takuueläkemenoja vuositasona noin 0,2 miljoonaa euroa. Ensimmäisenä vuonna lisäkustannuksen arvioidaan jäävän noin puoleen edellisestä.

Yrittäjätoiminnasta tuloja saavia eläkeläisiä arvioidaan olevan niin vähän, että heidän tulokäsitteensä tarkennuksella ei olisi käytännössä vaikutusta eläkkeensaajan asumistuen menoihin.

3.2 Vaikutukset tuensaajien asemaan

Varhennusvähennyksen poistaminen takuueläkkeensaajalta, joka siirtyy takuueläkkeelle työttömyyspäivärahan lisäpäiviltä, lisäisi tällaisen eläkkeensaajan takuueläkettä enimmillään noin 100 euroa kuukaudessa. Ehdotettuun muutokseen perustuen arvioidaan vuonna 2012 myönnettävän noin 140 vähentämätöntä takuueläkettä.

Eläkkeensaajan asumistuen maksamisella suoraan vuokranantajalle varmistettaisiin tuen käyttäminen vuokran maksamiseen. Menettelyllä pyritään estämään vuokrasuhteiden purkamista maksamattomien vuokrien perusteella.

Ehdotettu tarkennus asumistuen tulokäsitteeseen toisi yrittäjätoiminnan tulot aina mukaan asumistuen määrään vaikuttaviin tuloihin. Vahvistetavan työtulon alaraja on yrittäjän eläkevakuutuksessa 6 896,69 euroa ja maatalousyrittäjillä sekä apurahansaajilla 3 448,34 euroa vuodessa (vuoden 2011 indeksitasossa). Eläkkeensaajan yrittäjätoimintaan saamat tulot otettaisiin kuitenkin ensisijaisesti huomioon hakijan oman ilmoituksen mukaisina. Huomioon otettavien tulojen kasvu pienentäisi myönnettävää asumistukea.

3.3 Hallinnolliset vaikutukset

Esitetyt muutokset täsmentäisivät etuuslainsäädäntöä ja selkeyttäisivät sitä kautta etuuksien toimeenpanoa Kansaneläkelaitoksessa. Eläkkeensaajan asumistuen maksaminen suoraan vuokranantajalle olisi uusi teh-

tävä Kansaneläkelaitokselle, mutta laitoksella on käytännön kokemusta vastaavasta tehtävästä yleisessä asumistuessa. Kansaneläkelaitoksella on myös kokemusta tietojen hankkimisesta teknistä käyttöyhteyttä käyttäen ulkomailta.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä yhdessä Kansaneläkelaitoksen

kanssa. Valmistelun yhteydessä on kuultu Eläketurvakeskusta, Suomen Kuntaliittoa, Helsingin kaupunkia, Suomen Vuokranantajat ry:tä ja tietosuojavaltuutettua.

5 Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2012 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotukset

1.1 Laki takuueläkkeestä

8 §. *Takuueläkkeen määrä.* Vuonna 1950 tai sen jälkeen syntynyt henkilö, joka saa työttömyyspäivärahaa lisäpäiviltä voi siirtyä varhentamattomalle vanhuuseläkkeelle 62-vuotiaana vuoden 2012 alusta. Vanhuuseläkkeen perusteella myönnettyyn takuueläkkeeseen tulisi tehtäväksi varhennusvähennys. Lisäpäivien perusteella myönnetyn vanhuuseläkkeen on tarkoitus korvata työttömyyseläke, jonka perusteella myönnettyyn takuueläkkeeseen ei tehdä varhennusvähennystä. Pykälän 2 momenttia ehdotetaankin muutettavaksi siten, että takuueläkkeeseen ei tehtäisi varhennusvähennystä, jos henkilö saa lisäpäivien perusteella myönnettyä vanhuuseläkettä alle 65-vuotiaana. Momenttiin lisättäisiin maininta kansaneläkelain 11 §:n tai työntekijän eläkelain 12 §:n 3 momentin mukaisesta vanhuuseläkkeestä.

10 §. *Takuueläkkeen tarkistaminen.* Pykälän 4 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi. Nykyisin määräaikaistarkistus tehdään vain maahanmuuttajalle maksettavaan takuueläkkeeseen. Määräaikaistarkistus ehdotetaan tehtäväksi kaikille niille takuueläkkeen saajille, jotka saavat takuueläkkeessä tulona huomioon otettavaa eläkettä tai korvausta ulkomailta. Tarkistus tulisi tehtäväksi edelleen ulkomailta eläkettä saavalle maahanmuuttajalle ja myös muille takuueläkkeen saajille, joille maksetaan takuueläkkeen määrään vaikuttavaa eläkettä ulkomailta. Määräaikaistarkistusta ei kuitenkaan nykyisestä poiketen tehtäisi maahanmuuttajalle, joka ei saa ulkomailta maksettavaa eläkettä.

23 §. *Takuueläkkeen lakkaaminen.* Pykälän 2 momenttia muutettaisiin 10 §:n 4 momentin muutosta vastaavasti.

34 §. *Rahamäärien pyöristäminen.* Takuueläkettä laskettaessa muut eläkkeet ja korvaukset tulisi ottaa vuosituloksi sellaisena

kuin ne maksetaan eli sentin tarkkuudella nykyisen täyteen euroon pyöristämisen sijasta. Tällä varmistetaan, että henkilön saamiin eläkkeiden yhteismäärä vastaa vähentämättömän täyden takuueläkkeen määrää. Euro-määräisten maksujen pyöristämisestä annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaan senttimääriä ei pyöristetä, jos maksu suoritetaan tilien välisenä tilisiirtona, joten takuueläke maksetaan sentin tarkkuudella jo kyseisen säännöksen perusteella. Tämän vuoksi pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

1.2 Kansaneläkelaki

56 §. *Eläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jolloin nykyiset 3 ja 4 momentti siirtyisivät 4 ja 5 momentiksi. Momentissa esitetään, että kansaneläkelain 11 §:n mukaista vanhuuseläkettä haettaessa, hakijan on esitettävä työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen antama todistus siitä, miltä ajalta hakijalle on maksettu ansioon suhteutettua päivärahaa tai peruspäivärahaa lisäpäiviltä työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 2 ja 3 momentin perusteella.

1.3 Laki eläkkeensaajan asumistuesta

12 §. *Vuositulo.* Pykälän 2 momenttia täsmennettäisiin yrittäjän, maatalousyrittäjän ja apurahansaajan yrittäjänä ja apurahansaajana saaman tulon osalta. Jos yrittäjä tai apurahansaaja on vakuuttamisvelvollinen, hänen yrittäjänä tai apurahansaajana saamansa tulo otetaan huomioon yrittäjän eläkelain tai maatalousyrittäjän eläkelain perusteella vahvistetun YEL-/MYEL-työtulon mukaisena. Eläkkeensaajat eivät ole vakuuttamisvelvollisia, vaikka he harjoittavat yrittäjätoimintaa, joten heillä ei näin ollen ole vahvistettua YEL-/MYEL-työtuloa. Tämän vuoksi pykälän 2 momentin 1 kohtaa täsmennettäisiin siltä osin kuin yrittäjä tai apurahansaaja ei ole va-

kuuttamisvelvollinen. Näissä tilanteissa tulona otettaisiin huomioon yrittäjän eläkelain tai maatalousyrittäjän eläkelain mukainen vakuuttamisen alarajan suuruinen työtulo. Jos henkilö esittää oman arvion mukaisen tulon, hänen yrittäjänä saamana tulona otettaisiin kuitenkin huomioon oman ilmoituksen mukainen tulo. Jos eläkkeensaaja on aloittanut yritystoiminnan, hänen tulonaan voitaisiin ottaa hänen saamansa starttiraha. Asiasta säädettäisiin pykälän 2 momentissa. Metsätalouden tulojen huomioon ottamisesta säädettäisiin 2 momentin 2 kohdan sijasta uudessa 3 momentissa, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyisivät 4—6 momentiksi. Ehdotus vastaa nykyistä käytäntöä.

25 a §. *Maksaminen vuokranantajalle.* Pykälä on uusi. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että asumistuki voitaisiin maksaa vuokranantajalle asumistuen saajan valtuutuksella saajan niin halutessa. Valtuutuksen voisi antaa Kelan vahvistamalla hakemuslomakkeella asumistukea haettaessa tai tarkistettaessa. Valtuutuksen voi antaa tai peruuttaa myös erikseen kirjallisesti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tuen maksamisesta suoraan vuokranantajalle ilman tuen saajan valtuutusta silloin, kun tuensaaja on toistuvasti laiminlyönyt vuokranmaksun. Laiminlyöntiä voitaisiin pitää toistuvana, jos vuokralainen on jättänyt maksamatta 2—3 kuukauden vuokraa vastaavan määrän. Kansaneläkelaitos ratkaisee, maksetaanko asumistuki vuokranantajalle tämän pyynnöstä. Vuokranantajalle maksamisesta ei annettaisi erillistä valituskelpoista päätöstä, mutta ennen maksun siirtämistä tuen saajaa olisi kuitenkin kuultava. Menettelyllä varmistetaan asumistuen käyttäminen vuokranmaksuun.

25 b §. *Vuokranantajan ilmoitusvelvollisuus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä vuokranantajan ilmoitusvelvollisuudesta. Velvollisuus koskisi tilanteita, joissa asumistukea maksettaisiin tai on maksettu vuokranantajalle. Vuokranantajalla olisi velvollisuus ilmoittaa Kansaneläkelaitokselle, jos tuensaajan oikeus pitää asuntoa hallinnassaan päättyy tai hän muuttaa pois asunnosta, johon asumistuki on myönnetty. Ilmoituksessa tulee mainita vuokralaisen hallinnassapito-oikeuden päättymisajankohta tai asunnosta

pois muuton ajankohta. Vuokranantajan ilmoitusvelvollisuus ei poistaisi tuensaajan omaa ilmoitusvelvollisuutta. Kansaneläkelaitos kertoo vuokranantajalle tämän ilmoitusvelvollisuudesta, kun vuokranantajalta pyydetään tietoja asumistuen maksamista varten.

33 §. *Takaisinperintä.* Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyisi uudeksi 5 momentiksi. Momentissa säädettäisiin siitä, että aiheettomasti maksettu asumistuki voidaan periä takaisin myös vuokranantajalta silloin, kun tuki on maksettu suoraan vuokranantajalle. Tällöin edellytetään, että vuokranantaja on laiminlyönyt 22 a §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuutensa eikä vuokranantajalla olisi enää ollut oikeutta periä vuokraa. Tällainen tilanne on esimerkiksi silloin, kun tuensaaja on muuttanut pois asunnosta eikä vuokranantaja ole ilmoittanut asiasta, vaikka on ollut siitä tietoinen. Tällöin vuokranantajan oikeus periä asunnosta vuokraa on lakannut. Liikaa maksettu tuki voitaisiin aina periä kokonaan tuensaajalta, koska vuokranantajan ilmoitusvelvollisuus ei poista tuensaajan ilmoitusvelvollisuutta.

1.4 Laki vammaisetuksista

45 §. *Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös Kansaneläkelaitoksen oikeudesta luovuttaa tietoja ulkomaisille viranomaisille ja laitoksille. Tietoja voitaisiin luovuttaa sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71, perusasetuksen ja sosiaaliturvasopimusten täytäntönpaanoa varten. Toisen maan viranomainen tai laitos voi asetusten tai sosiaaliturvasopimuksen soveltamiseksi tarvita esimerkiksi tietoa siitä, maksetaanko kyseisessä maassa asuvalle henkilölle Suomesta eläkettä saavan hoitotukea. Asiasta säädettäisiin pykälän 1 kohdassa.

Pykälän 2 kohdassa säädettäisiin Kansaneläkelaitoksen oikeudesta antaa henkilön terveydentilaa, sairautta ja hoitotoimenpiteitä koskevia tietoja lääkärille, terveydenhuollon toimintayksikölle tai tutkimuslaitokselle.

Säännös vastaa voimassa olevaa 45 §:n säännöstä.

Pykälässä mainittuja tietoja voitaisiin luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla siten kuin ehdotetussa 45 a §:ssä säädetään.

45 a §. Tekninen käyttöyhteys. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 45 a §, joka mahdollistaisi salassa pidettävien tietojen saamisen ja luovuttamisen teknisen käyttöyhteyden perusteella henkilön suostumuksesta riippumatta. Säännös vastaa kansaneläkelain teknistä käyttöyhteyttä koskevaa 94 §:ää.

Perusasetuksen 78 artikla velvoittaa jäsenvaltiot siirtämään asteittain käyttämään uusia teknologioita asetusten soveltamiseksi vaadittujen tietojen vaihdossa, käsittelyssä ja tietoihin pääsyssä. Sähköiseen tiedonvaihtoon siirtyminen tulee tarkoittamaan nopeampaa tiedonvaihtoa sekä tarkempaa ja laadultaan parempaa tietoa verrattuna aikaisempaan käsinkirjoitettuihin lomakkeisiin perustuvaan tiedonvaihtoon. Sähköinen tiedonvaihto edellyttää, että Kansaneläkelaitoksella olisi oikeus avata tekninen käyttöyhteys sellaisiin henkilörekisteriensä salassa pidettäviin tietoihin, jotka sillä on oikeus luovuttaa 45 §:n 1 kohdan nojalla pykälässä tarkoitetuille tiedonsaajille.

Pykälän 2 momentin mukaan Kansaneläkelaitoksella olisi myös oikeus saada teknisen käyttöyhteyden avulla 43 §:n 1 momentissa tarkoitettuja salassa pidettäviä henkilötietoja

valtion ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitokselta, vakuutuslaitokselta sekä muulta korvauksen myöntäjältä tai maksajalta. Säännöksen perusteella Kansaneläkelaitos voisi saada tietoja myös ulkomailta sähköisesti.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vastaavasti kuin kansaneläkelaiissa tietoja pyytävän velvollisuudesta selvittää tietojen asianmukaisesta suojauksesta.

2 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Eläkkeensaajan asu-
mistukilain 22 a ja 25 a §:n sekä 33 §:n 4 momentin voimaantuloajankohdaksi ehdotetaan kuitenkin 1 päivä marraskuuta 2012.

Kumottavaksi ehdotettua takuueläkkeestä annetun lain 34 §:n 1 momentin säännöstä takuueläkkeessä tulona huomioon otettavien etuuksien pyöristämisestä euron tarkkuuteen ei sovellettaisi eläkkeisiin, jotka myönnetään tai tarkistetaan takautuvasti ajalta ennen tämän lain voimaantuloa ja päätös asiasta annetaan lain voimaantultua.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**takuueläkkeestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 34 § ja
muutetaan 8 §:n 2 momentti, 10 §:n 4 momentti ja 23 §:n 2 momentti seuraavasti:

8 §

Takuueläkkeen määrä

 Jos takuueläke myönnetään ennen kuin hakija täyttää 65 vuotta, täysimääräistä takuueläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta takuueläke varhennetaan siitä, kun hakija täyttäisi 65 vuotta. Takuueläkettä ei kuitenkaan vähennetä, jos hakija saa 7 §:n 1 momentin 2—6 kohdan mukaista eläkettä tai korvausta, kansaneläkelain 11 §:n tai työntekijän eläkelain 12 §:n 3 momentin mukaista vanhuuseläkettä taikka takuueläke myönnetään maahanmuuttajalle 7 §:n 2 momentin perusteella.

10 §

Takuueläkkeen tarkistaminen

 Jos takuueläkkeen saaja saa 9 §:n 2 momentin mukaista muualta kuin Suomesta maksettavaa eläkettä tai korvausta, takuueläke tarkistetaan myös, kun takuueläkkeen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta on

kulunut kaksi vuotta (*määräaikaistarkistus*). Määräaikaistarkistuksen toteuttamiseksi Kansaneläkelaitos lähettää takuueläkkeen saajalle tarkistushakemuksen, joka on palautettava määräajassa.

23 §

Takuueläkkeen lakkaaminen

 Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, takuueläke lakkautetaan määräaikaistarkistuksen ajankohdasta, jos eläkkeensaaja ei ole palauttanut hänelle 10 §:n 4 momentin perusteella lähetettyä tarkistushakemusta määräajassa.

 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumottua 34 §:ää ei sovelleta lain voimaantuloa edeltävälle ajalle myönnettävään takuueläkkeeseen tai tuolle ajalle myönnetyn takuueläkkeen tarkistamiseen, jos päätös asiasta annetaan vasta lain tultua voimaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**kansaneläkelain 56 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kansaneläkelain (568/2007) 56 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1151/2007, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi seuraavasti:

56 §

Eläkkeen hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus

2 tai 3 momentissa tarkoitetun lisäpäiväoikeuden perusteella.

—————
Kun henkilö hakee 11 §:n mukaista vanhuuseläkettä, hänen tulee esittää työttömyyskassan tai Kansaneläkelaitoksen todistus siitä, miltä ajalta hän on saanut työttömyyspäivärahaa työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n

—————
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 12 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laeissa 1154/2007 ja 1225/2009, sekä
lisätään 12 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1154/2007 ja 1225/2009, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi, lakiin uusi 25 a ja 25 b § sekä 33 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

12 §

Vuositulo

Yrittäjänä, maatalousyrittäjänä tai apurahansaajana saatu tulo otetaan 1 momentista poiketen huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) 112 §:n tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 14 §:n perusteella vahvistetun työtulon mukaisena. Jos yrittäjällä, maatalousyrittäjällä tai apurahansaajalla ei ole kummankaan lain perusteella vahvistettua työtuloa eikä hän muuta esitä, yrittäjänä tai apurahansaajana saatuna tulona otetaan huomioon ensin mainitun lain 113 §:ssä tai viimeksi mainitun lain 13 §:ssä tarkoitettu vakuuttamisen alarajan mukainen työtulo.

Metsätalouden tulona otetaan 1 momentista poiketen huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 3 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla.

25 a §

Maksaminen vuokranantajalle

Asumistuki voidaan maksaa suoraan vuokranantajalle asumistuen saajan valtuutuksella.

Jos asumistuen saaja toistuvasti laiminlyö vuokran maksamisen, asumistuki voidaan maksaa suoraan vuokranantajalle ilman asumistuen saajan valtuutusta.

25 b §

Vuokranantajan ilmoitusvelvollisuus

Vuokranantajan, jolle asumistuki maksetaan, on asiasta tiedon saatuaan ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle, jos asumistuen saajan oikeus pitää asuntoa hallinnassaan päättyy tai asumistuen saaja muuttaa pois asunnosta. Ilmoituksessa on mainittava asumistuen saajan hallintaoikeuden päättymisajankohhta ja asunnosta pois muuttamisen ajankohta.

33 §

Takaisinperintä

Perusteettomasti maksettu asumistuki voidaan periä takaisin myös vuokranantajalta, jos vuokranantaja on laiminlyönyt 25 b §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutensa ja vuokranantajalle on maksettu asumistukea ajalta, jolta vuokranantajalla ei ole enää ollut oikeutta periä vuokraa.

_____ Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
20 . Lain 25 a ja 25 b § sekä 33 §:n toimenpiteisiin.
4 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päi-
vänä marraskuuta 2012.

4.

Laki**vammaisetuuksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vammaisetuuksista annetun lain (570/2007) 45 § ja
lisätään lakiin uusi 45 a § seuraavasti:

45 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa:

1) Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen tehneiden maiden viranomaisille ja laitoksille sekä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 piiriin kuuluvien maiden viranomaisille ja laitoksille välttämättömiä tietoja sosiaaliturvasopimusten ja edellä mainittujen asetusten täytäntöönpanoa varten;

2) 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tutkimuksiin lähetettävän henkilön terveydentilaa, sairautta ja hoitotoimenpiteitä koskevia tietoja mainitussa momentissa tarkoitettulle lääkärille tai terveydenhuollon toimintayksikölle taikka tutkimuslaitokselle.

45 a §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyn edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys rekisteriensä salassa pidettäviin tietoihin, jotka sillä on oikeus 45 §:n 1 kohdan perusteella antaa mainitussa kohdassa tarkoitetuille tiedonsaajille.

Mitä tässä pykälässä säädetään teknisen käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen antamisesta sen avulla, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla 43 §:n 1 momentissa tarkoitettuja salassa pidettäviä henkilötietoja mainitun momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilta tahoilta.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta _____
20 . Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin
toimenpiteisiin.

Helsingissä 30 päivänä syyskuuta 2011

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

1.

Laki

takuueläkkeestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan takuueläkkeestä annetun lain (703/2010) 34 § ja
muutetaan 8 §:n 2 momentti, 10 §:n 4 momentti ja 23 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Takuueläkkeen määrä

Takuueläkkeen määrä

Jos takuueläke myönnetään ennen kuin hakija täyttää 65 vuotta, täysimääräistä takuueläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta takuueläke varhennetaan siitä, kun hakija täyttäisi 65 vuotta. Takuueläkettä ei kuitenkaan vähennetä, jos hakija saa 7 §:n 1 momentin 2—6 kohdan mukaista eläkettä tai korvausta taikka takuueläke myönnetään maahanmuuttajalle 7 §:n 2 momentin perusteella.

Jos takuueläke myönnetään ennen kuin hakija täyttää 65 vuotta, täysimääräistä takuueläkettä vähennetään pysyvästi 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, jolta takuueläke varhennetaan siitä, kun hakija täyttäisi 65 vuotta. Takuueläkettä ei kuitenkaan vähennetä, jos hakija saa 7 §:n 1 momentin 2—6 kohdan mukaista eläkettä tai korvausta, *kansaneläkelain 11 §:n tai työntekijän eläkelain 12 §:n 3 momentin mukaista vanhuuseläkettä* taikka takuueläke myönnetään maahanmuuttajalle 7 §:n 2 momentin perusteella.

10 §

10 §

Takuueläkkeen tarkistaminen

Takuueläkkeen tarkistaminen

Maahanmuuttajalle 7 §:n 2 momentin perusteella myönnetty takuueläke tarkistetaan myös, kun takuueläkkeen alkamisesta tai edellisestä tarkistamisesta on kulunut kaksi

Jos takuueläkkeen saaja saa 9 §:n 2 momentin mukaista muualta kuin Suomesta maksettavaa eläkettä tai korvausta, takuueläke tarkistetaan myös, kun takuueläkkeen al-

vuotta (*määräaikaistarkistus*). Määräaikaistarkistuksen toteuttamiseksi Kansaneläkelaitos lähettää maahanmuuttajalle tarkistushakemuksen, joka on palautettava määräajassa.

kamisesta tai edellisestä tarkistamisesta on kulunut kaksi vuotta (*määräaikaistarkistus*). Määräaikaistarkistuksen toteuttamiseksi Kansaneläkelaitos lähettää *takuueläkkeen saajalle* tarkistushakemuksen, joka on palautettava määräajassa.

23 §

Takuueläkkeen lakkaaminen

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, *maahanmuuttajalle 7 §:n 2 momentin perusteella myönnetty* takuueläke lakkautetaan määräaikaistarkistuksen ajankohdasta, jos eläkkeensaaja ei ole palauttanut hänelle 10 §:n 4 momentin perusteella lähetettyä tarkistushakemusta määräajassa.

34 §

Rahamäärien pyöristäminen

Takuueläkkeen määräytymiseen vaikuttavat vuotuiset tuloerät pyöristetään lähimpään euroon.

Maksettava takuueläke pyöristetään lähimpään senttiin.

23 §

Takuueläkkeen lakkaaminen

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, takuueläke lakkautetaan määräaikaistarkistuksen ajankohdasta, jos eläkkeensaaja ei ole palauttanut hänelle 10 §:n 4 momentin perusteella lähetettyä tarkistushakemusta määräajassa.

34 §

Rahamäärien pyöristäminen

(kumotaan)

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 .*

Tällä lailla kumottua 34 §:ää ei sovelleta lain voimaantuloa edeltävälle ajalle myönnettävään takuueläkkeeseen tai tuolle ajalle myönnetyn takuueläkkeen tarkistamiseen, jos päätös asiasta annetaan vasta lain tultua voimaan.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 12 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laeissa 1154/2007 ja 1225/2009, sekä

lisätään 12 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1154/2007 ja 1225/2009, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3—5 momentti siirtyvät 4—6 momentiksi, lakiin uusi 25 a ja 25 b § sekä 33 §:ään uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

Vuositulo

Vuositulo

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään:

1) yrittäjänä, maatalousyrittäjänä ja apurahansaajana saatu tulo otetaan huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) ja maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) perusteella vahvistetun työtulon mukaisena; sekä

2) metsätalouden tulona otetaan huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 3 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla.

Yrittäjänä, maatalousyrittäjänä tai apurahansaajana saatu tulo otetaan 1 momentista poiketen huomioon yrittäjän eläkelain (1272/2006) 112 §:n tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 14 §:n perusteella vahvistetun työtulon mukaisena. Jos yrittäjällä, maatalousyrittäjällä tai apurahansaajalla ei ole kummankaan lain perusteella vahvistettua työtuloa eikä hän muuta esitä, yrittäjänä tai apurahansaajana saatuna tulona otetaan huomioon ensin mainitun lain 113 §:ssä tai viimeksi mainitun lain 13 §:ssä tarkoitettu vakuuttamisen alarajan mukainen työtulo.

Metsätalouden tulona otetaan 1 momentista poiketen huomioon varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 7 §:n 3 momentin mukaan vahvistettu metsän keskimääräinen vuotuinen tuotto kerrottuna metsän pinta-alalla.

25 a §

Maksaminen vuokranantajalle

Asumistuki voidaan maksaa suoraan vuokranantajalle asumistuen saajan valtuutuksella.

Jos asumistuen saaja toistuvasti laiminlyö vuokran maksamisen, asumistuki voidaan maksaa suoraan vuokranantajalle ilman asumistuen saajan valtuutusta.

25 b §

Vuokranantajan ilmoitusvelvollisuus

Vuokranantajan, jolle asumistuki maksetaan, on asiasta tiedon saatuaan ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle, jos asumistuen saajan oikeus pitää asuntoa hallinnassaan päättyy tai asumistuen saaja muuttaa pois asunnosta. Ilmoituksessa on mainittava asumistuen saajan hallintaoikeuden päättymisajan kohta ja asunnosta pois muuttamisen ajankohta.

33 §

Takaisinperintä

Perusteettomasti maksettu asumistuki voidaan periä takaisin myös vuokranantajalta, jos vuokranantaja on laiminlyönyt 25 b §:ssä tarkoitetun ilmoitusvelvollisuutensa ja vuokranantajalle on maksettu asumistukea ajalta, jolta vuokranantajalla ei ole enää ollut oikeutta periä vuokra.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 25 a ja 25 b § sekä 33 §:n 4 momentti tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä marraskuuta 2012.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**vammaisetuksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan vammaisetuksista annetun lain (570/2007) 45 § ja
lisätään lakiin uusi 45 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

45 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tutkimuksiin lähetettävän henkilön terveydentilaa, sairautta ja hoitotoimenpiteitä koskevia tietoja 20 §:n 2 momentissa tarkoitettulle lääkärille tai terveydenhuollon toimintayksikölle taikka tutkimuslaitokselle.

Ehdotus

45 §

Tietojen luovuttaminen eräissä tapauksissa

Kansaneläkelaitoksella on oikeus *sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään*, salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä antaa:

1) *Suomen kanssa sosiaaliturvasopimuksen tehneiden maiden viranomaisille ja laitoksille sekä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 883/2004 piiriin kuuluvien maiden viranomaisille ja laitoksille välttämättömiä tietoja sosiaaliturvasopimusten ja edellä mainittujen asetusten täytäntöönpanoa varten;*

2) 20 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin tutkimuksiin lähetettävän henkilön terveydentilaa, sairautta ja hoitotoimenpiteitä koskevia tietoja *mainitussa* momentissa tarkoitettulle lääkärille tai terveydenhuollon toimintayksikölle taikka tutkimuslaitokselle.

45 a §

Tekninen käyttöyhteys

Kansaneläkelaitoksella on sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 3 momentissa säädetään, oikeus mainitussa momentissa säädetyn edellytyksin avata tekninen käyttöyhteys rekisteriensä salassa pidettäviin tietoihin, jotka sillä on oikeus 45 §:n 1 kohdan perusteella antaa mainitussa kohdassa tarkoitetuille tiedonsaajille.

Mitä tässä pykälässä säädetään teknisen käyttöyhteyden avaamisesta ja tietojen antamisesta sen avulla, koskee myös Kansaneläkelaitoksen oikeutta saada teknisen käyttöyhteyden avulla 43 §:n 1 momentissa tarkoitettuja salassa pidettäviä henkilötietoja mainitun momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuilta tahoilta.

Tämän pykälän perusteella avatun teknisen käyttöyhteyden avulla saa hakea myös salassa pidettäviä tietoja ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 20 . Ennen tämän lain voimaantuloa voi-
daan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttä-
miin toimenpiteisiin.*